Sənaye parkları ölkəyə modern istehsal gətirir

Ölkə iqtisadiyyatının, qeyri-neft sektorunun inkişafına xüsusi dinamizm gətirən sənaye parklarında innovativ və yüksək texnologiyaların tətbiqi, dövlət tərəfindən həyata keçirilən müxtəlif stimullaşdırıcı tədbirlər davamlı olaraq artır. Vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, sənaye parklarının rezidentləri dövlət vəsaiti hesabına hazır infrastrukturla təmin edilirlər.

Rezidentlər qeydiyyata alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak, torpaq və mənfəət vergilərindən, istehsal məqsədilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı əlavə dəyər vergisindən, eləcə də gömrük rüsumundan azad olunublar. Ölkəmizin işğaldan azad edilmiş ərazilərində yaradılmış sənaye zonalarında fəaliyyət göstərən sahibkarlar da istehsal prosesində istifadə etdikləri bir sıra xammal və materialların idxalına görə 10 il müddətinə əlavə dəyər vergisindən azad ediliblər. Bununla yanaşı, istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara 10 il müddətində hər ay istehlak olunan kommunal xidmətlərin (elektrik enerjisi, təbii qaz, su təchizatı və tullantı sularının axıdılması xidməti) tariflərinə uyğun olaraq ödədikləri vəsaitin 20 faizi qədər dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyə yardımı ödənilir.

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin mətbuat katibi Elçin Kazımovun sözlərinə görə, sənaye zonaları iş adamlarının investisiya yatırmaları baxımından ən əlverişli biznes platformasıdır. Burada sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün hər cür investisiya imkanları formalaşdırılıb. Belə ki, sənaye zonalarında sahibkarlar dövlət vəsaiti hesabına hazır infrastrukturla təmin edilirlər. Sahibkarlıq subyektləri “Plug and Play” prinsipindən istifadə etməklə sənaye zonalarında öz biznes layihələrini həyata keçirə bilərlər.

Qurum rəsmisinin sözlərinə görə, İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində olan sənaye parklarında tətbiq edilmiş idxal əlavə dəyər vergisi və gömrük güzəştləri nəticəsində rezidentlər bu günə qədər 501 milyon manatdan çox, cari ilin 11 ayında isə 40,68 milyon manat vəsaitə qənaət ediblər. Bunun da böyük hissəsi sənaye parklarının payına düşür. Yeri gəlmişkən, ötən müddətdə ölkəmizdə 1471 hektar ərazidə 7 sənaye parkı yaradılıb. Sənaye parklarının rezidentləri tərəfindən istehsal fəaliyyətinin təşkili üçün indiyədək 5 milyard 660 milyon manata yaxın sərmayə yönəldilib. Həmin vəsait hesabına 17 mindən artıq iş yeri açılıb. Bundan əlavə, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il dekabrın 5-də imzaladığı fərmana əsasən 30 hektar ərazidə Naxçıvan Sənaye Parkı yaradılıb. Yeni parkın isə muxtar respublikanın sənaye potensialının artırılmasına mühüm töhfələr verəcəyi şübhə doğurmur.

Yeri gəlmişkən, ölkəmizin sənaye parklarının uğurlu fəaliyyəti dünyanın nüfuzlu reytinq agentliklərinin, müxtəlif iqtisadi qurumların da diqqətini cəlb edib. Məsələn, “BIK Ratings” beynəlxalq reytinq agentliyinin ötən il dərc etdiyi sənaye parklarının reytinq siyahısında Azərbaycanın 3 müasir istehsalat məkanı – Mingəçevir, Pirallahı və Qaradağ sənaye parkları ilk onluqda yer alıb.

Sənaye parklarında istehsal olunan rəqabət qabiliyyətli məhsullar ölkəmizin ixrac potensialınının artırılmasına da mühüm töhfələr verir. Qeyd edək ki, “Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda qeyri-neft-qaz sənaye ixracının payının 25 faiz artırılması nəzərdə tutulub. Bu hədəfə çatmaq üçün ölkəmizin azad iqtisadi zonalarına daxil olan sənaye parklarından da gözləntilər çoxdur.

Bir məqamı da qeyd edək ki, son zamanlar yerli və xarici sahibkarlar sənaye zonalarında, o cümlədən sənaye parklarında yaradılmış əlverişli sərmayə mühitindən yararlanmağa çalışır, bu ərazilərdə iş qurmağa daha çox üstünlük verirlər. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, bu ilin yanvar-oktyabr aylarında İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində olan sənaye zonalarında 27 sahibkarlıq subyektinə rezident statusu verilib. Bunun da 13-ü Ağdam Sənaye Parkının, 6-sı “Araz Vadisi İqtisadi Zonası” Sənaye Parkının, 2-si Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının, 1-i Pirallahı Sənaye Parkının, 1-i Hacıqabul Sənaye Parkının, 2-si Masallı Sənaye Məhəlləsinin, 2-si Sabirabad Sənaye Məhəlləsinin payına düşür. Qeydiyyata alınmış rezidentlər tərəfindən sənaye zonalarına, ümumilikdə, 213 milyon manatdan çox investisiyanın yatırılması, 2 min 600-dən artıq daimi iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Rezidentlər sənaye zonalarında fibrobeton və polistirolbeton blokların, quru inşaat qarışıqların, tamet daşların, yüksək gərginlikli elektrik enerjisinin ötürülməsi üçün müxtəlif metal elektrik dirəklərin, ortopedik matras və yumşaq mebellərin, mühərrik və sənaye yağlarının təkrar emalı ilə baza yağların, dəri və dəri məmulatların, led işıqların, su təmizləmə cihazları və onların ehtiyat hissələrinin, qan depolama və test qablarının və s. məhsulların istehsalını həyata keçirəcəklər.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin iqtisadi potensialının hərəkətə gətirilməsində mühüm rol oynayan Ağdam Sənaye Parkının fəaliyyəti də bu baxımdan diqqət çəkir. Xatırladaq ki, Ağdam Sənaye Parkı qısa müddət ərzində yaradılmasına baxmayaraq, hazırda rezidentlərin sayına görə, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkından sonra ölkədə ikinci böyük park hesab edilir. İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin məlumatına əsasən, hazırda Ağdam Sənaye Parkında ümumi investisiyalarının həcmi 271 milyon manat olan 29 sahibkarlıq subyekti rezident, 4 sahibkar isə qeyri-rezident kimi fəaliyyət göstərir. Həmin sahibkarlıq subyektləri tərəfindən sənaye parkında, ümumilikdə, 2400-dən çox iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Ötən müddətdə rezidentlər tərəfindən sənaye parkında görülmüş işlərə 95 milyon manata yaxın investisiya yatırılıb, 380 nəfərlik daimi iş yeri yaradılıb.

Hazırda Ağdam Sənaye Parkında 9 müəssisə fəaliyyət göstərir. Həmin müəssisələr elektrik paylayıcı avadanlıqların, elektrik yuvalarının və beton yarımstansiyaların, dam və fasad örtüklərinin, havalandırma, yanğınsöndürmə avadanlıqları və müxtəlif metal məmulatlarının, divar kağızlarının, müxtəlif növ ayaqqabıların, avtomatlaşdırma və telemexanika sistemlərinin, məsaməli hörgü bloklarının istehsalı ilə məşğul olurlar. Sənaye parkının bir çox rezidenti isə ərazidə layihələndirmə, tikinti-quraşdırma işləri aparır. Gələn il isə parkın ərazisində elektrik dirəklərinin istehsalı və sair müəssisələrin fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, Ağdam Sənaye Parkı Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 28 may tarixli fərmanı ilə yaradılıb. Sənaye parkının yaradılmasında məqsəd işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası, sənaye potensialının inkişaf etdirilməsi, həmin ərazilərə köçürüləcək əhalinin məşğulluğunun təmin olunmasından ibarətdir.